

TÝDEN V EU

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti

EUROSKOP.CZ

www.vlada.cz

Číslo 445
4. října 2021

V tomto čísle naleznete

Úvodník

Kulatý stůl Národního konventu
o EU

Migrační balíček

Zasedání Rady pro
konkurenceschopnost

Revize transevropských
energetických sítí

Činnost Úřadu evropského
veřejného žalobce

Program evropských institucí

Úvodník

Milé čtenářky a čtenáři,

máme před sebou nabitý týden. V Lucemburku se ve třech formacích setkává Rada EU, do předsednického Slovinska míří členové Evropské rady a ve Štrasburku probíhá plenární zasedání Evropského parlamentu.

V Brdu při Kranju, poblíž Lublani, pořádá tento týden slovinské předsednictví neformální setkání členů Evropské rady a summit EU – západní Balkán. V úterý večer budou lídři během pracovní večeře diskutovat o globální roli EU, zejména o vztazích EU s USA nebo Čínou. Ve středu 6. října se pak lídři EU-27 setkají s představiteli partnerů ze západního Balkánu k jednání o evropské perspektivě regionu, prohlubování regionální spolupráce a socioekonomickém oživení regionu v kontextu pandemie covidu-19. Na část jednání se připojí také zástupci zainteresovaných institucí, jako Evropská investiční banka, Světová banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj a Rada pro regionální spolupráci.

Kulatý stůl Národního konventu o EU

V pátek 1. října se v prostorách Lichtenštejnského paláce a prostřednictvím online platformy Webex Teams uskutečnil po prázdninové přestávce další kulatý stůl. Tématem byl program předsednického tria Francie - Česká republika - Švédsko. Diskuze se zúčastnili zástupci státní správy, Parlamentu, hospodářské, aka-

V Lucemburku proběhlo hned v pondělí jednání Euroskupiny, která měla na programu makroekonomický vývoj v eurozóně, priority v plánech pro oživení a odolnost nebo aktuální informace o bankovní unii. V úterý na Euroskupinu navázala Rada pro hospodářské a finanční záležitosti, kteří budou diskutovat o provádění Nástroje pro oživení a odolnost (RRF), aktuálním stavu SURE – evropského nástroje pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci a přípravě na zasedání ministrů financí a guvernérů centrálních bank zemí skupiny G20 a výroční zasedání Světového měnového fondu, která se mají konat ve dnech 12. až 14. října 2021.

Ve středu pak zasedá Rada pro životní prostředí, která se bude věnovat balíčku Fit for 55, nadcházející konferenci OSN o změně klimatu (COP26) nebo nové Lesní strategii EU do roku 2030. Na konci týdne, ve čtvrtek a v pátek se uskuteční Rada pro spravedlnost a vnitřní věci. Ministři budou v Lucemburku hovořit o Strategii EU pro práva dítěte, směrnici o modré kartě, o výzvách spojených s prověřováním a zadržováním migrantů, vývoji situace v Afghánistánu a zhodnotí práci Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO).

Poslanci Evropského parlamentu mají na programu plenárního zasedání mimo jiné téma budoucnosti vztahů EU – USA, problematiku stoupajících cen energií, kybernetickou bezpečnost EU, vztahy EU s Běloruskem a vývoj tamní situace nebo polský a maďarský národní plán pro oživení a odolnost.

Minulý týden jsme uzavřeli prvním kulatým stolem Národního konventu o EU po letní přestávce, navíc prvním, který se alespoň částečně uskutečnil prezenčně v Lichtenštejnském paláci. Jeho tématem byl program předsednického tria Francie – ČR – Švédsko. O jeho průběhu si více můžete přečíst v jednom z našich článků.

demické a sociální sféry, společně se zástupci evropských institucí. Odborným garantem byl Institut pro evropskou politiku (EUROPEUM).

Debata Národního konventu o EU se zaměřila na tři diskuzní otázky. (1) Jaké jsou společné a rozdílné programové priority tria? /Pokr. na s. 2/

(2) Na jaké priority by se měl osmnáctiměsíční program zaměřit? (3) Jak by měly země tria spolu komunikovat a koordinovat činnost během výkonu předsednictví?

Kulatý stůl zahájila státní tajemnice pro evropské záležitosti **Milena Hrdinková**, která zdůraznila důležitost úzké spolupráce „předsednického tria“. Akci moderoval Martin Vokálek, výkonný ředitel Institutu pro evropskou politiku (EUROPEUM). Po představení pokladového materiálu Zuzanou Kasákovou se slova ujala **Alice Krutilová** z Úřadu vlády ČR. Shrnula, že Česká republika by mohla v rámci předsednictví prosazovat důraz na udržitelnou fiskální politiku, digitalizaci, multilateralismus, omezení protekcionistických tendencí a také na oblast bezpečnosti a obrany.

Druhé stanovisko představil **Jakub Utěšený** z Ministerstva zahraničních věcí ČR. Ten podotkl, že Francie, Švédsko a Česká republika mají na řadu témat odlišné názory, a proto je třeba identifikovat témata, ve kterých jsou si názory blízcí. Tato témata by následně mohla tvořit podklad pro společný program.

Posledním stanoviskem zakončil řadu příspěvků **Pavel Hnát**, proděkan Fakulty mezinárodních vztahů na VŠE v Praze. Hnát se mimo jiné zaměřil na oblast vnitřního trhu,

přičemž zdůraznil, že pro všechny tři země jsou klíčové společné snahy o dosažení strategické autonomie v průmyslové politice a omezení závislosti na dodávkách. Dále dodal, že stejně klíčové je zajištění ochrany práv pracovníků v digitální ekonomice či zajištění rovných příležitostí pro všechny.

V následné diskusi účastníci shrnuli klíčové body, kterým by se mělo předsednické trio věnovat. Mezi e patří například implementace Zelené dohody pro Evropu. Dle účastníků by se ČR v rámci předsednictví měla dále věnovat komunikaci s občany, s cílem posílit informovanost o činnosti Unie. V neposlední řadě byla zdůrazněna důležitost řešit nejen agendu Komise, ale i priority samotné České republiky.

Více informací o činnosti Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech a sítích Twitter (@konventeu), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (@narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky a dalším tvůrcům české evropské politiky.

/K. Bartáková/

Migrační balíček > Komise

Rok po předložení Nového paktu o migraci a azylu vydala Komise další soubor dokumentů věnující se migraci. Dne 29. září představila Akční plán EU proti pašování migrantů 2021–2025 (KOM(2021) 591), Aktuální zpráva o migraci a azylu (KOM(2021)590) a sdělení o uplatňování směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům (KOM(2021) 592). Tento „migrační balíček“ je součástí komplexního přístupu a podtrhuje snahy o efektivní a udržitelné řízení migračních toků.

Aktuální zpráva o migraci a azylu hodnotí dosažený pokrok a klíčové momenty migrační a azylové politiky za uplynulý rok. Popisuje aktuální stav migračních pohybů, hodnotí dopad pandemie a obsahuje přehled opatření agentur EU v oblasti správy hranic a azylu. Rovněž identifikuje hlavní výzvy, ale nezapomíná ani na témata ve kterých lze očekávat posun v následujícím roce.

Pašování migrantů je globální trestnou činností, která vystavuje migranty život ohrožujícím rizikům. Dle Europolu více než 90 % ilegálních migrantů se do EU dostalo s pomocí pašeráků. **Akční plán EU proti pašování migrantů** na období 2021–2025 staví prevenci pašování migrantů a boj proti němu do centra komplexního přístupu k migraci. Zaměřuje se především na spolupráci v rámci EU a výměnu informací mezi členskými státy a relevantními agenturami, a na cílenou spolupráci se zeměmi původu a tranzitu prostřednictvím operativních partnerství. Důraz je kladen na ochranu vnějších hranic i na nové výzvy jako jsou „digitální pašování“ a instrumentalizace migrace. Plán bude financován ze zdrojů rozpočtu EU.

Zasedání Rady pro konkurenceschopnost > Rada

Dne 28. a 29. září se v Bruselu uskutečnilo zasedání Rady pro konkurenceschopnost ve formátu vnitřní trh a průmysl a ve formátu výzkum. Delegaci ČR vedla náměstkyně ministra průmyslu a obchodu Martina Tauberová (vnitřní trh a průmysl) a náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Pavel Doleček (výzkum).

V první den jednání Rady v části vnitřní trh a průmysl byla hlavním bodem politická rozprava na té-

ma provádění aktualizované **Nové průmyslové strategie pro Evropu** s důrazem na urychlení ekologické transformace a s ohledem na balíček „Fit for 55“. Za Komisi vystoupil místopředseda Maroš Šefčovič, který uvedl, že je třeba se na balíček dívat z hlediska konkurenceschopnosti a jako na možnou strategii růstu a tvorby pracovních míst. Během rozpravy členské státy obecně uvítaly balíček a jeho ambice. /Pokr. na s. 3/

Klíčovým „pull faktorem“ pro nelegální migraci je i nezákonné zaměstnávání na půdě EU. Ilegální zaměstnávání poškozuje ekonomiku, vystavuje lidi rizikům vykořisťování a vede k omezování individuálních a sociálních práv. **Směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům** poskytuje celé Unii právní rámec pro předcházení nezákonnému zaměstnávání nelegálních migrantů, dále uvádí opatření ke zlepšení způsobu, jímž je směrnice uváděna do praxe, k řešení neúčinného používání pravidel pro sankce, ochranných opatření a inspekci ze strany členských států s cílem odhalit zaměstnavatele, kteří vykořisťují své pracovníky, a chránit migranty před takovým vykořisťováním. Klíčovým stavebním kamenem Komise je dialog s orgány členských států a různými zúčastněnými stranami, a trvalý monitoring. Do konce roku 2022 provede Komise opatření uvedená ve sdělení a podá zprávu o dosažených výsledcích v příští zprávě o provádění, která má být předložena nejpozději v roce 2024.

/T.Kamal/

Často ale upozorňovaly, že by měl být v souladu s aktualizovanou Novou průmyslovou strategií a mělo by se k němu přistupovat s cílem zajistit současně konkurenceschopnost evropských podniků včetně těch energeticky náročných. Delegace se v debatě věnovaly tématům rozdílných podmínek mezi státy a odvětvími, sociálním dopadům, vývoje cen energií, investic do nových technologií, jaderné energie, technologické neutrality, řešení otázky úniku uhlíku, revize evropského systému emisního obchodování EU ETS, podpory pro malé a střední podniky, limitů pro nové osobní automobily a lehká užitková vozidla. Delegace se shodly, že Rada pro konkurenceschopnost by měla hrát v debatě o balíčku „Fit for 55“ zásadní a aktivní roli a rovněž monitorovat jeho dopady, jelikož se silně dotýká průmyslu a podnikání v EU.

Politická debata pokračovala k tématu **lepší regulace**, a to v návaznosti na publikaci sdělení ke zlepšování právní úpravy v dubnu 2021. Mezi státy panuje obecně shoda, že nutným předpokladem pro fungování a další prohlubování vnitřního trhu je kvalitní legislativa, jejíž tvorba je založena na faktických podkladech.

V rámci bodu Různé byla na programu nejdřív výroční zpráva Pracovní skupiny pro prosazování pravidel jednotného trhu (SMET), přičemž slovinské předsednictví i Komise uvítaly vysokou přidanou hodnotu skupiny SMET a označily její dosavadní působení za velmi úspěšné. V rámci posledního bodu byla řešena otázka jednotného patentu a Jednotného patentového soudu. Slovinské předsednictví zdůraznilo, že se EU nachází v klíčové fázi ratifikace, která bude mít zásadní vliv na růst konkurenceschopnosti EU.

Druhý den Rady proběhlo jednání ministrů zodpovědných za agendu **výzkumu**. Na úvod byly schváleny zá-

věry Rady ke globálnímu přístupu ve výzkumu a inovacích. Tento dokument vysílá silný signál v oblasti mezinárodní spolupráce ve výzkumu a inovacích, a to zdůrazněním podpory multilateralismu založeného na společných základech a rovných podmínkách, reflektováním stávajících geopolitických trendů, posílením strategické autonomie EU a důrazem na zachování otevřené ekonomiky. Tématem pro politickou debatu ministrů byla problematika řízení a implementace nového Evropského výzkumného prostoru (ERA).

Slovinské předsednictví úvodem zdůraznilo, že je zásadní, aby se na debatách podíleli v budoucnu výzkumní stakeholdeři, sektory průmyslu a občanská společnost. ERA musí být v tomto ohledu inkluzivní, aby se maximalizoval dopad politických opatření na občanskou společnost. Komisařka pro inovace, výzkum, kulturu, vzdělávání a mládež Mariya Gabrielová v reakci ocenila zájem členských států EU podílet se na definování principů nového ERA, struktury řízení ERA a ERA Actions. V průběhu politické debaty byla naprostou většinou členských států vyjádřena souhlasná stanoviska s návrhem architektury řízení ERA.

V rámci bodu Různé podalo slovinské předsednictví informaci o aktuálním stavu projednávání legislativního návrhu tzv. institucionálních partnerství 9. rámcového programu EU pro výzkum a inovace Horizontu Evropa (2021–2027) a zpravilo členy Rady rovněž o uskutečnění virtuální konference Gender Action ve dnech 8. až 9. července 2021. Komise informovala Radu o stavu vyjednávání asociace třetích zemí k rámcovému programu EU pro výzkum a inovace Horizontu Evropa (2021–2027). /B. Jablonická s využitím materiálů MPO a MŠMT/

Revize transevropských energetických sítí > Evropský parlament

Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) Evropského parlamentu přijal v úterý 28. září postoj ke kritériím a metodice pro výběr energetických projektů společného zájmu (PCI), jako jsou elektroenergetické přenosové soustavy, potrubí, zařízení pro skladování energie nebo inteligentní sítě.

Technický pokrok v oblasti energetiky, cíle spojené se sjednocením jednotlivých sektorů a nový politický kontext, který se odráží v energetických a klimatických cílech EU na rok 2030 a v dlouhodobých závazcích týkajících se dekarbonizace, si vyžádaly změny v nařízení o transevropských energetických sítích (TEN-E) - nástroji, který podporuje propojení energetických sítí. K revizi nařízení o TEN-E, které stanoví obecné zásady EU pro přeshraniční energetickou infrastrukturu a popisuje postup výběru projektů společného zájmu, vyzval Evropský parlament ve svém usnesení z 10. července 2020. Příslušný návrh vydala Komise v prosinci 2020. PCI jsou infrastrukturní projekty, které jsou považovány za zásadní pro plnění cílů EU v oblasti energetiky, včetně lepšího propojení mezi vnitrostátními trhy, větší konkurenceschopnosti, bezpečnosti dodávek a podpory obnovitelných zdrojů.

Poslanci výboru ITRE ve svém postoji **podpořili financování rozvoje vodíkové infrastruktury**, jako jsou elektrolyzéry. Způsobitelné projekty by měly rovněž přispět k integraci unijních trhů a zvýšit bezpečnost dodávek. Projekty založené na zemním plynu již nebudou způsobilé

pro financování EU. Dočasná odchylka však umožní, aby projekty infrastruktury pro zemní plyn, které již byly zahrnuty do čtvrtého nebo pátého unijního seznamu projektů společného zájmu, měly možnost si tento status zachovat. Podle poslanců by měly vybrané projekty pomoci členským státům v přechodu od tuhých fosilních paliv, zejména černého uhlí, hnědého uhlí, rašeliny a ropné břidlice.

Poslanci znovu zdůraznili, že způsobilé projekty musí být v souladu se zásadou „**energetická účinnost v první řadě**“, která je jednou z klíčových zásad energetické unie pro zajištění bezpečných, udržitelných, konkurenceschopných a cenově dostupných dodávek energie v EU. Náklady na projekty by měly zajistit, aby koncoví uživatelé nebyli nadměrně zatěžováni, zejména pokud by to mohlo vést k energetické chudobě. Změna nařízení by neměla ovlivnit právo členských zemí určit, jak využívat své energetické zdroje a definovat vlastní energetický mix.

Postoj výboru ITRE bude projednán na nadcházejícím plenárním zasedání Evropského parlamentu ve dnech 4. – 7. října. Pátý seznam projektů společného zájmu by měl být vybrán na podzim 2021 podle stávajících pravidel, i když podle přísnějších kritérií udržitelnosti. Komise aktualizuje seznam projektů společného zájmu každé dva roky.

/J. Linková/

V pátek 1. října předstoupila před výbor pro rozpočtovou kontrolu (CONT) Evropského parlamentu Laura Kövesiová, nová evropská nejvyšší žalobkyně. Úřad evropského veřejného žalobce, který L. Kövesiová od 1. června řídí, je podle ní značně podfinancován a potřeboval by přijmout v blízké době dalších 130 zaměstnanců, aby mohl pořádně začít fungovat tak, jak se původně předpokládalo.

Poslancům ve výboru CONT sdělila L. Kövesiová, že od začátku léta, kdy úřad byl uveden do provozu, dostal na 2000 oznámení o trestních činnostech a spustil vyšetřování v 350 případech, které týkali celkem 4,6 miliard eur v evropských fondech a dotacích. Dále také zmínila, že její úřad už nyní pracuje na případech souvisejících s evropskými fondy určené pro post-pandemickou obnovu. Po vyslechnutí zprávy nejvyšší evropské žalobkyně ji poslanci ujistili, že jsou odhodláni práci Úřadu podporovat i v dalších letech, zejména při vyjednávání o novém evropském rozpočtu na rok 2022.

Úřad evropského veřejného žalobce byl zřízen 1. června 2021 formou posílené spolupráce EU, které se účastní 22 členských států, včetně ČR. Posláním Úřadu evropského veřejného žalobce je boj proti podvodům týkajícím se financí EU. Má pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující finanční zájmy EU. Úřad vede přeshraniční vyšetřování podvodů s finančními prostředky EU nad 10 000 eur nebo přeshraniční podvody s DPH, v jejichž důsledku vznikla škoda převyšující 10 milionů eur. Úřad dále úzce spolupracuje s vnitrostátními donucovacími orgány. Intenzivně spolupracuje i s dalšími subjekty EU, jako je Eurojust a Europol.

/J. Janek/

Program evropských institucí od 5. do 11. října > Informace

Zasedání Euroskupiny, 4. a 5. října

Euroskupina v klasickém formátu projedná makroekonomický vývoj v eurozóně, včetně inflace a cen energií. Ministři se budou rovněž zabývat prováděním priorit eurozóny v kontextu národních plánů obnovy a odolnosti. Ministři eurozóny zasednou tentokrát i ve formátu bankovní unie, aby projednali aktuální stav bankovní unie.

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 4. až 7. října

Mezi hlavní body agendy plenárního zasedání patří rozprava o umělé inteligenci v trestním právu a jejím využívání policií a soudními orgány v trestních věcech, rozprava o problematice růstu cen energií s důrazem na nezbytná opatření v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie a na potřebu bojovat s energetickou chudobou, rozprava o budoucnosti transatlantických vztahů EU a USA s důrazem na potřebu větší autonomie EU a o situaci v Bělorusku rok po protestech a jejich násilném potlačení.

Neformální jednání Evropské rady a summit EU, 5. a 6. října

Večerní diskuse 5. října o globální roli EU se bude kromě vztahů EU-Čína a transatlantických vztahů zabývat také Afghánistánem a spoluprací s NATO. Summit EU – západní Balkán začne dopoledním jednáním 6. října s relevantními institucemi působícími v regionu a odpoledne umožní diskusi ve formátu 27+6. Výstupem summitu by mělo být společné prohlášení. Jednání se zúčastní delegace ČR vedená předsedou vlády.

Zasedání Rady pro životní prostředí, 6. října

Na zasedání se bude projednávat balíček Fit for 55, kde je také zahrnutá i revize stávajícího ETS a redukce produkce skleníkových plynů v rámci LULUCF. Dále se projedná vytvoření sociálního klimatického fondu a společné EU stanovisko pro nadcházející COP26. ČR se zúčastní rozpravy ohledně nové EU strategie pro lesnictví do roku 2030, která byla zveřejněna bez připomínkování jednotlivých členských států.

Zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, 7. a 8. října

Nejprve proběhne 7. října odpoledne setkání ministrů spravedlnosti, kteří mají na programu přijetí závěrů ke Strategii Komise k právům dítěte, diskusi k tématu vyšetřovací vazby a jejich podmínek v EU a pravidelnou informaci o činnosti Úřadu evropského veřejného žalobce.

Zasedání Rady pro zemědělství a rybolov, 11. a 12. října

Hlavním tématem bude nová strategie EU pro lesnictví do roku 2030, která nebyla koordinována se členskými státy. Zároveň se bude probírat populace ryb sdílených se Spojeným královstvím pro rok 2022 společně s rybolovnými právy v Baltském moři také pro rok 2022.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 445, týden od 27. září až do 3. října 2021 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz